

یادداشت روز

جوادنوائیان رودسری

Culture@khorasannews.com

جدایی بحرین قماری که شاه در آن بازنده شد

۲۳ مرداد سال ۱۳۵۰ - ۵۲ سال پیش در چنین روزی - بحرین به طور رسمی از ایران جدا شد و اعلام استقلال کرد. این اقدام، حتی نزد اطرافیان شاه، به مثابه تجزیه بخشی از خاک کشور ارزیابی می‌شد؛ موضوع آزاردهنده‌ای که غرور ملی ایرانیان را جریحه‌دار می‌کرد. با این حال، افرادی که از مذاکرات ۲۶ ماهه محمدرضا پهلوی با انگلیسی‌ها و رسیدن او به تصمیم نهایی برای صرف‌نظر از حق تاریخی و سرزمینی ایران در بحرین خبر داشتند، زیاده‌نویسند؛ مسئله‌ای که عمدتاً در مطالعات مربوط به جدایی بحرین از ایران، زیاد جدّی گرفته نمی‌شود و مرتبط با نوع نگاه شاه به مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی است. معمولاً در روایات مربوط به چرایی و چگونگی جدایی بحرین از ایران، موضوع به شکلی ساده و بدون جزئیات، مربوط به وابستگی شاه به غرب و تمکین او در برابر خواست آن‌ها دانسته می‌شود. البته این رویکرد اشتباه نیست، اما نمی‌تواند تمام حقیقت را بازگو کند. ماجرای جدایی بحرین از ایران، با طرح انگلیس برای خروج از خلیج فارس پیوندی استوار داشت. برخی از پژوهشگران، اصولاً جدایی بحرین را بخشی از همین پروژه بزرگ می‌دانند که بین سال‌های ۱۹۶۸ تا ۱۹۷۱م اجرایی شد؛ پروژه‌ای که طراحی و اجرای آن به ضعف عمده انگلیسی‌ها در غرب آسیا، از اواسط دهه ۱۹۶۰ مربوط می‌شد. آن‌ها باید نیروهای نظامی خود را از این منطقه خارج می‌کردند و این مسئله، شاه را به شدت نگران کرده بود. او در سال ۱۹۶۵ به هارولد ویلسون، نخست‌وزیر وقت انگلیس از نگرانی شدیدش دربارۀ تصمیم این کشور برای خروج از منطقه خلیج فارس گفت؛ به اعتقاد محمدرضا پهلوی، این خروج خلالتی را ایجاد می‌کرد که بدون شک به وسیله کمونیست‌ها پر می‌شد. آمریکایی‌ها در ویتنام درگیر بودند و نمی‌توانستند چندان وسایل آرامش شاه را فراهم کنند. با این که برای پهلوی دوم، نقش ژاندارم منطقه تعریف شده بود، اما او از تداوم این نقش و مؤثر بودنش، اصلاً اطمینان نداشت. شاه که مأموریت سرکوب شورشیان «ظفار» را در عمان، ظاهراً با درخواست سلطان قابوس و در واقع با خواست غرب به عهده گرفته و بیش از ۴ هزار سرباز ایرانی را به کام مرگ فرستاده بود، می‌دانست که سرکوب این شور، پایان حضور جریان‌های چپگرا در منطقه نیست. صدها سرباز ایرانی، قربانی ماجراجویی شاه در عمان شدند، اما او را به هدفی که می‌خواست رساندند. محمدرضا پهلوی برای امنیت و تداوم حکومتش، نیازمند یک اتحاد پیرامونی بود؛ اتحادی که باید با واسطه‌گری و حمایت غرب برقرار می‌شد. رژیم پهلوی به دلیل برقراری ارتباط با رژیم صهیونیستی و تبلیغات گسترده

ناصریست‌ها علیه او، در میان مردم کشورهای عربی منطقه، جایگاه خوبی نداشت، اما این مسئله باعث نمی‌شد که او نتواند نظر سران کشورهای مرتجع عرب را به خود جلب کند. طرحی که انگلیس به شاه پیشنهاد کرد، شباهت غربی به طرح جلوگیری از نفوذ کمونیسم در افغانستان داشت؛ حدود یک سال بعد از جدایی بحرین، شاه بخش اعظم سهم ایران از حقایق هیرمند را به افغان‌ها واگذار کرد تا مانع از نفوذ کمونیسم در افغانستان شود. اقدامی که به قول اسد... علم، در جلد ششم خاطراتش، «از ارباب‌های نامرئی دستور ارتکاب این خیانت را داشتند.» جالب این‌جاست که هر دو طرح، یک فرجام داشتند؛ شاه باید با صرف‌نظر از حق حاکمیت ایران در بحرین، نظر حکومت‌های عربی را به خود جلب و با برقراری اتحاد، تثبیت موقعیت خود را در خلیج فارس تضمین می‌کرد، اما چنین اتفاقی نیفتاد و اعراب بعد از استقلال بحرین، بر طبل ادعای جزایر سه‌گانه کوفتند و در ضمن، این اقدام، موقعیتی را که شاه در پی آن بود، تثبیت نکرد. شاه علاوه بر مسئله نفوذ کمونیسم در قصبه بحرین، با مشکل دیگری هم روبه‌رو بود؛ مشروعیت وی با این اقدام، بیش از گذشته زیر سوال می‌رفت و او پاسخی برای مردم و حتی سیاستمداران وابسته به دربار نداشت. بخشی از چانه‌زنی‌های شاه با انگلیسی‌ها، وابسته به همین مسئله بود؛ موضوعی که رژیم سعی کرد آن را با مانورهای تبلیغاتی مربوط به بازپس‌گیری جزایر سه‌گانه، جایگزین کند، اما باز هم توفیقی در این کار نیافت. به نظر می‌رسد آن‌چه که شاه را به ورطه واگذاری بحرین کشاند، وابستگی تمام‌عیار سیاست خارجی و منطقه‌ای او به غرب بود. محمدرضا پهلوی باید در زمین غربی‌ها بازی می‌کرد. در رویکردهای دیپلماتیک او، نشانی از تعریف منافع ملی وجود نداشت و با این‌که می‌دانست واگذاری بحرین صرف‌نظر از حق تاریخی ایران در این منطقه، تبعات سنگینی برای او دارد، تن به این خفت تاریخی داد. ضعف او در تدوین سیاست منطقه‌ای که ریشه در استقلال نداشتن وی در تصمیم‌گیری‌های راهبردی داشت، باعث شد که شاه، با امید تداوم نقش خود به عنوان ژاندارم در خلیج فارس، با استقلال بحرین کنار بیاید. این یک واقعیت است که به دلیل تأمین مشروعیت رژیم پهلوی در خارج از مرزهای ایران، محمدرضا پهلوی طراه‌های جز تمکین در برابر طرح‌های کلان منطقه‌ای غرب نداشت. او و پدرش، به دنبال کودتا‌هایی به قدرت رسیدند که ایرانیان در دیدی در نقش اساسی غرب به عنوان طراح و مجری آن نداشتند؛ رضاخان با کودتای انگلیسی سوم اسفند ۱۲۹۹ و محمدرضا پهلوی با کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲. فقدان

مشروعیت داخلی، وابستگی نظامی و تسلیحاتی به غرب و تلاش برای قرار گرفتن زیر چتر حمایت یک قدرت خارجی که می‌توانست، به زعم شاه، تضمینی برای بقای سلطنت او باشد، وی را به ورطه تن دادن به تجزیه بخشی از خاک ایران کشاند و بر استقلال و تمامیت ارضی کشور، چوب حراج زد.

خاله سرور عزیز و مهربان خانواده عزیز ارغیانی

تسلیت مارا پذیرا باشید؛ در غم شما شریک هستیم.
با آرزوی صبر و آرامش برای شما و جایگاه والا برای عزیز تازه سفر کرده
تاج گلی از مهرورزی و عشق به کودکان و دعای خیر
سه کودک تحت پوشش **موسسه شکرانه شادمهر**
نثار روحش

بهار، بهمن و آرمین تاج‌دینی

۳۱۱۲۰

خاندان محترم حسینی شهیدی رهبر نیا و بهادری با نهایت تأثر و تأسف در گذشت شادروان آقای

حسین حسینی شهیدی

راصمیمانه تسلیت عرض نموده، صبر و شکیبایی برای بازماندگان از خداوند متعال خواستاریم.

شرکت صنایع چوب و فلز تولیکا عباسیان-هرمز زاده-نهایندی

TOLICA

جنایت دوباره داعش در شاهچراغ

در پی حمله تروریستی ۲ مهاجم مسلح به حرم مطهر شاهچراغ (ع) حداقل یک نفر به شهادت رسید و ۸ نفر مجروح شدند

باز هم حادثه‌ای تروریستی در حرم حضرت شاهچراغ (ع) در شیراز شب تلخی را رقم زد. عوامل این حادثه دو نفر از اتباع بیگانه بودند که قصد داشتند از باب المهدی وارد حرم بشوند اما پس از آن که ماموران حفاظتی به آن‌ها مشکوک می‌شوند اقدام به درگیری می‌کنند. یکی از این دو تروریست که با سلاح کلاشینکف تیراندازی کرده بود پس از ورود به محوطه حرم دستگیر شده اما فرد دوم تا لحظه تنظیم خبر متواری شده است. به گفته رئیس کل دادگستری فارس، بازجویی اولیه از تروریست دستگیر شده در حال انجام است. این تروریست یک اسلحه و ۸ خشاب به همراه داشته که در مجموع ۲۴۰ فشنگ می‌شده است. تاکنون دست کم یکی از مجروحان به شهادت رسیده اما اخبار منتشر شده درباره شهادت دیگر هم وطنانمان تأیید نشده است. البته ۸ نفر دیگر هم به شدت مجروح شدند که احتمال شهادت برخی از آن‌ها وجود دارد. پیشتر ایران از شهادت ۴ نفر خبر داده بود. شهیدان حادثه تروریستی نیز از خادمان حرم بوده که بر اثر اصابت تیر به کتفش به شهادت رسید. همزمان، خبرگزاری صدا و سیما به نقل از بی‌بی‌سی نوشت که داعش مسئولیت حمله تروریستی به حرم شاهچراغ (ع) را برعهده گرفت. شاخه خراسان گروهک تروریستی داعش یک ماه قبل طی بیانیه‌ای اعلام کرده بود که انتقام اعدام عوامل اصلی حمله تروریستی داعش به حرم شاهچراغ (ع) را خواهد گرفت. حکم اعدام این دو تروریست در بهمن سال گذشته صادر شد و پس از تأیید دیوان عالی در سرحاگه ۱۷ تیر ماه ۱۴۰۲ اجرا شد. در خرداد ۱۴۰۱ با حمله گروه تروریستی داعش در ۴ آبان ۱۴۰۱ با حمله مسلحانه به حرم شاهچراغ (ع) در شهر شیراز، ۱۳ نفر را شهید و ۲۵ نفر را مجروح کردند. همزمان کاربری نوشت: حمله تروریستی به حرم شاهچراغ شیراز، توسط هر کسی و هر گروهی که انجام شده باشد، کار فرمای آن‌را باید در سرزمین‌های اشغالی جست‌وجو کرد! اتفاقاتی که به تازگی در لبنان و سوریه افتاد، با هدف از دور خارج کردن محور مقاومت در رویدادهای آینده است که با این جنایت جهت‌گیری آن مشخص شد.

• به و...، به پیر، به پیغمبر راضی نیستیم! ما پول می‌دیم روزنامه بخونیم نه آگهی! شما که جزو روزنامه‌های گرون کشور هستی یک صفحه جدا برای آگهی هاتون چاپ کنید. هر چند شما هم می‌تونید مثل خیلی‌ها بگید همین که هست. می‌خوای بخر، می‌خوای نخر! واقعا متأسفم!

• بابت نوشتن مطلب «سازمان‌های فرهنگی مانده‌اند نگاهی می‌کنند!» از شما تشکر می‌کنم. نوشتن این متن انقلابی از روزنامه بی‌بخار و وسط باز شما بعید بود!

• پیام‌ها را چاپ نکنید! چه کسی توجه می‌کند و می‌خواند جز این که صفحه را پر می‌کنید! دولتی که نمی‌تواند بازار مرغ را درست کند باورش می‌شود بتواند دیگر کارها را درست کند.

• از مجموعه خراسان خواهشمندم گزارشی از عملیات ساخت تله کابین ز شک تهیه کنند. بنده مدت ۱۵ سال است که سهام این پروژه ملی را خریده‌ام. هم‌اکنون جواب درستی از مسئولان مربوط نمی‌شوم و به هیچ عنوان سهام را نمی‌خرند و این پروژه ملی قفل شده است. خواهشمندم پیگیری کنید.

• خراسان به عنوان یک روزنامه مردمی که مردم قولش دارند و تاکنون پیگیر مطالبات مردم بوده حالا که موقع انتخابات مجلس نزدیک است پیگیر باشد این نمایندگان چه قدم‌هایی برای مردم برداشتن. مثلاً برای کاهش تورم، آلودگی هوا و... از این روزنامه شایسته توقع پیگیری موضوع را داریم.

• زندگی سلام! من مطلب جذاب «فضایی‌ها در راه هستند؟» را از بای بسم... تا پایانش خوندم کیف کردم و لذت بردم از این مطلب خواندنی. باز هم چاپ کن. دمت گرم!

• «خیلی خیلی مطالب روزنامه، سطح پایین و ضعیف است. به شعور خواننده توهین می‌شه. در کل یک‌روز از اخبار رسانه‌ها عقب‌ترید. مخصوصاً صفحه بین‌الملل و صفحه آخرتون.

• در جدول کلمات متقاطع شماره ۸۵۶۰ از جن به عنوان موجود «موهوم» یاد شده، در حالی که وجود خارجی دارد و سوره ۷۲ کلام وحی «قرآن» به همین نام است. در ضمن متن توضیح جدول کلمات متقاطع، خالی از اشتباهات نوشتاری نیست.

• باتشکر از توجه طراح محترم اصطلاح موهوم، آن‌است که فقط مصداق ذهنی دارد. مانند بچه دزد یا همان «آل» ولی «جن» در این اصطلاح قابل تعریف نیست و آیات شریفه قرآن وجود عینی و خارجی آن را تأیید می‌کند.

• مدیر مسئول روزنامه خراسان! من مادر شهید هستم و به شدت به این لایحه حجاب که از روی چهل و تعصب تنظیم شده معترضم. چرا در روزنامه خراسان در این باره مطلب نمی‌نویسید؟ مگه این قدر سکوت چقدر مزه‌داره؟

• در روزنامه تان می‌ترسید درباره گرانی نان و ناراضی‌های مردم بنویسید؟! • اجرتون با امام رضا (ع) و امام زمان (عج) باشه. بابت پیامی که از من چاپ کردید از بابت قطع شدن مستمری کمیته امداد که روابط عمومی روزنامه پیگیری کردند و امروز از کمیته امداد زنگ زدند که مدارک ببرم. خواستم این پیام را هم چاپ کنید تا جواب اون‌هایی باشه که همیشه به

شما حرف‌های نامربوط می‌زنند و شما را به پارتی بازی در چاپ پیام متهم می‌کنند. خدا خیرتون بده که مشکل ما را حل کردید.

• روزنامه محترم لطفاً با چاپ پیام من به عنوان یک شهروند به این مشکل شهر مشهد که به شکل حادی درآمده، مسئولان امر به درستی رسیدگی کنند. در مناطق هاشمیه، طلاب و حوزه حرم مطهر که زائر فراوان دارد بسیار سرق‌ت از داخل خودرو، کیف قاپی، موبایل قاپی انجام می‌شود اما دریغ از رسیدگی و گشت پلیس!

• متأسفانه با ۱۹۷ هم‌تاسی می‌گیریم بابر خور نامناسب این مقام بالاتر روبرو رومی‌شویم.

• جای تأسف داره! به جای نوشتن مطالب از وضعیت بد معیشت مردم، طلاق نخست‌وزیر کانادا از همسرش شده تیت‌ر روزنامه‌ها! آخر چقدر دلم براشون سوخت! حیف از این همه یارانه که به نشریات تعلق می‌گیره!

• خراسان عزیز پیگیری کن حدود پنج سال موزه ملی جواهرات ایران به بهانه کرونا تعطیل شده‌است و این ثروت ملی در دسترس ملت نیست.

• لطفاً پیام‌هایی رو که بیان اعتراض یا پیشنهاد و انتقاد نیست چاپ نکنید. یعنی چی هر روز طرف پیام می‌ده‌فلانم آرزوست و سخن بزرگان می‌گه‌واز این جور چیزها! بگذارد ملت از این فرصت استفاده کنن. در دشون رو بگن بلکه به گوش کسی برسه.

• از شما روزنامه مردمی خراسان تقاضا دارم پیگیری کنید چرا ارتفاعات جنوبی مشهد که در این هوای گرم می‌تواند یکی از بهترین تفرجگاه‌ها برای مردم باشد مسدود است و چه‌ساز مردم را از این نعمت خدادادی محروم کرده‌است؟

تولیدی قفسه‌های انبار (راک)

۰۹۱۵۵۰۶۱۰۸۱

صبر و شکیبایی کنجی از کنج‌های بهشت است

سرکار خانم فرزانه رهبر نیا سرکار خانم دکتر فرزانه شهیدی جناب آقای دکتر بردیا بهادری سرکار خانم دکتر فروش شهیدی

درگذشت نابهنگام شادروان

مهندس حسین شهیدی

را به شما عزیزان تسلیت عرض می‌نماییم.

کتابون و سعید ابتهاج اردلان و اردشیر

۳۱۰۵۷

خانواده محترم سیدی

سرکار خانم نیلوفر سیدی

جناب آقای مهندس محمود رضا محمودی

درگذشت

آقای سید امیر سیدی

را به شما و خانواده محترم آن مرحوم تسلیت عرض نموده برای آن مرحوم غفران و رحمت الهی و برای بازماندگان صبر ارزومندیم

عطاءالله محمودی وبانو

۳۱۰۵۷

سرور خانم عزیز

خانواده محترم حاج امین ارغیانی

مردن عاشق نیمیمیرانندش در چراغی تازه میگیرانندش
دعای خیر پنج کودک تحت پوشش **موسسه شکرانه شادمهر**

دسته گلی از طرف خانواده مرحوم

دکتر عباس تاج‌دینی

پدرقه‌راه عزیز سفر کرده؛ امیداست که روح بزرگوارش حامی کودکان نیازمند باشد

علی تاج‌دینی

۳۱۱۲۱